

31.07.2024 r.

Wstępny szacunek głównych ziemioplodów rolnych i ogrodniczych¹ w 2024 r.

 4 %

Szacuje się, że zbiory zbóż podstawowych z mieszankami będą o ok. 4% mniejsze od ubiegłorocznych i wyniosą ok. 25,6 mln ton

Wyniki wstępnego szacunku produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2024 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wstępnie szacuje się na 25,6 mln t, tj. o ok. 4% mniej od zbiorów ubiegłorocznych;
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na ok. 3,4 mln t, tj. o ok. 9% mniej od zbiorów ubiegłorocznych;
- produkcję warzyw gruntowych ocenia się na ok. 3,8 mln t, tj. na poziomie wyższym o 2% w porównaniu do roku ubiegłego;
- szacuje się, że zbiory owoców z drzew będą o ok. 17% niższe od ubiegłorocznych i wyniosą ok. 3,6 mln t;
- produkcję owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na 501 tys. t, czyli o ponad 11% mniej od zbiorów w 2023 r.

Niekorzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w bieżącym roku miały przede wszystkim:

- notowane w drugiej połowie kwietnia przymrozki (miejscami nawet poniżej -9°C) powodujące rejonami uszkodzenia niektórych upraw rolnych, a także kwitnących drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych;
- niedobór opadów deszczu w drugiej połowie kwietnia i w maju, powodujący rejonami nadmierne przesuszenie gleby i ograniczający możliwości produkcyjne wielu roślin uprawnych, w tym zbóż;
- lokalnie występujące w czerwcu i lipcu ekstremalne zjawiska klimatyczne, tj. burze, gradobicia i nawałnice połączone z silnym wiatrem.

Korzystnie natomiast wpłynęły:

- przeprowadzenie siewów zbóż i rzepaku w optymalnych terminach agrotechnicznych;
- dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie roślin ozimych jesienią 2023 r.;
- dobre przezimowanie upraw (zaorano jedynie 0,1% zasianej powierzchni zbóż ozimych).

Warunki agrometeorologiczne

Przebieg warunków agrometeorologicznych w okresie od jesieni 2023 r. do lata 2024 r.

Utrzymująca się do końca drugiej dekady listopada wysoka temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację oraz stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju

Wiosenne przymrozki połączone z niedoborem opadów deszczu w drugiej połowie kwietnia i w maju miały negatywny wpływ na możliwości produkcyjne wielu roślin uprawnych, w tym zbóż

¹ Informacja zawiera wyniki wstępnego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, warzyw gruntowych i owoców, a także l pokosu traw łąkowych oraz oceny stanu plantacji ziemniaków i buraków cukrowych, opracowane na podstawie ekspertyz przeprowadzonych na początku lipca: - ekspertyzy rzeczoznawców GUS (od szczebla gminnego) opracowane na podstawie lustracji pól, łąk i sadów.

ozimin. Umożliwiła także wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Oziminy wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się. Występujące w trzeciej dekadzie tego miesiąca znaczne ochłodzenie oraz opady śniegu przyczyniły się do zwolnienia procesów życiowych roślin.

Notowane głównie w pierwszej połowie grudnia duże spadki temperatury powietrza przy powierzchni gruntu, dochodzące miejscami nawet do -15°C i poniżej, mimo braku pokrywy śnieżnej lub niewielkiej jej wysokości nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na głębokości węzła krzewienia, spowodowały natomiast zahamowanie procesów życiowych roślin. W drugiej połowie miesiąca w wyniku ocieplenia (miejscami temperatura powietrza wzrastała nawet do 13°C) topniejący śnieg w połączeniu z opadami deszczu powodowały miejscami powstawanie na polach zastoisk wody. W wyniku dobowych wahań temperatury powietrza powtarzały się procesy zamarzania i rozmarzania wierzchniej warstwy gleby mogące powodować osłabienie systemu korzeniowego roślin.

Utrzymująca się na początku stycznia wysoka temperatura powietrza, lokalnie mogła powodować zakłócenia w zimowym spoczynku roślin. Notowane pod koniec pierwszej, a także w drugiej dekadzie miesiąca spadki temperatury powietrza (miejscami wynoszące nawet -20°C i poniżej), były krótkotrwałe i nie spowodowały nadmiernego wychłodzenia gleby na głębokości węzła krzewienia.

Notowane w lutym wyjątkowo wysokie temperatury powietrza, znacznie przekraczające normę wieloletnią zakłócały zimowy spoczynek roślin. W drugiej połowie lutego na obszarze całego kraju obserwowano rozpoczęcie wegetacji roślin ozimych i trwałych użytków zielonych. Występujące w ciągu miesiąca opady deszczu przyczyniły się do nadmiernego uwilgotnienia wierzchniej warstwy gleby.

Przebieg pogody w marcu sprzyjał wzrostowi i rozwojowi roślin uprawnych. Notowane w ciągu miesiąca korzystne na ogół warunki agrometeorologiczne umożliwiły wykonywanie wiosennych prac polowych. Lokalnie w pierwszej (na polach równomiernie uwilgotnionych), a na znacznym obszarze kraju w drugiej dekadzie miesiąca przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego. Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego w pełni zabezpieczało potrzeby wodne roślin.

Warunki agrometeorologiczne w kwietniu były zróżnicowane. Notowane w pierwszej dekadzie miesiąca ciepłe dni sprzyjały wzrostowi i rozwojowi roślin oraz powszechnie prowadzonym pracom polowym. Występujące natomiast w drugiej połowie kwietnia przymrozki (miejscami nawet poniżej -9°C) spowodowały uszkodzenia niektórych upraw rolnych, a także kwitnących drzew i krzewów owocowych oraz plantacji jagodowych. Pod koniec miesiąca w wielu rejonach kraju obserwowano przesuszenie wierzchniej warstwy gleby.

Ciepła i słoneczna pogoda na początku maja sprzyjała powszechnie prowadzonym pracom polowym oraz wzrostowi i rozwojowi roślin. W wyniku ochłodzenia występującego w drugiej dekadzie maja tempo wzrostu i rozwoju roślin uległo spowolnieniu. Zaznaczający się w ciągu miesiąca niedobór opadów, miejscami znaczny, przyczynił się do zmniejszenia zasobów wody w glebie. W wielu rejonach kraju wystąpiło przesuszenie wierzchniej warstwy gruntu, a potrzeby wodne roślin nie były w pełni zaspokojone.

W czerwcu warunki agrometeorologiczne były zróżnicowane regionalnie, a nawet lokalnie. W wielu rejonach kraju obserwowano znaczne niedobory opadów deszczu, powodujące przesuszenie gleby. Niekorzystnie wpływało to na stan wielu upraw, głównie na słabszych glebach. Równocześnie występujące lokalnie ulewne deszcze, połączone z burzami i silnym wiatrem, powodowały przejściowo nadmierne uwilgotnienie gleby. W drugiej połowie czerwca rozpoczęto żniwa jęczmienia ozimego.

Lipcowe opady deszczu, również o charakterze burzowym występujące na obszarze całego kraju przyczyniły się do poprawy uwilgotnienia gleby. Nie wpłynęło to jednak w zasadniczy sposób na poprawę stanu upraw zbóż. W pierwszej dekadzie lipca przystąpiono do koszenia rzepaku i rzepiku, a następnie poszczególnych zbóż. W czasie wykonywania prac żniwnych obserwuje się zróżnicowane warunki pogodowe, dalszy ich przebieg będzie miał wpływ na wielkość i jakość uzyskanych zbiorów. W wyniku występujących w okresie wegetacji zróżnicowanych warunków wilgotnościowych największe niedobory wody notowano w środkowo-

wschodniej części kraju: w województwie mazowieckim, lubelskim i południowej części województwa podlaskiego. Na południu kraju oraz w Polsce zachodniej i północno-zachodniej deficyt wody był najmniejszy.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2023 do lata 2024 r.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2023				
Wrzesień	17,7	3,9	22,4	39,0
Październik	10,9	2,1	75,5	162,0
Listopad	4,2	0,1	70,4	177,0
ZIMA ^{b)} 2023/2024				
Grudzień	2,0	1,8	59,7	153,0
Styczeń	-0,3	0,9	50,8	139,0
Luty	5,7	5,8	65,2	206,0
WIOSNA ^{b)} 2024				
Marzec	6,7	3,6	28,4	75,1
Kwiecień	10,5	1,9	37,8	104,0
Maj	16,0	2,6	33,9	53,3
LATO ^{b)} 2024				
Czerwiec	18,4	1,6	74,9	109,0

a) Jako normę IMiGW przyjmuje od 2021 r. średnie z lat 1991-2020.

b) Średnie miesięczne / obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

Zboża

Wstępnie szacuje się, że powierzchnia uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w 2024 r. jest o ok. 2% mniejsza od ubiegłorocznej i wynosi około 5,7 mln ha², z tego:

- pszenicy ok. 2,4 mln ha;
- żyta ok. 0,7 mln ha;
- jęczmienia ok. 0,7 mln ha;
- owsa ponad 0,5 mln ha;
- pszenżyta ok. 1,2 mln ha;
- mieszanek zbożowych ok. 0,3 mln ha.

² Powierzchnię zasiewów upraw rolnych i ogrodniczych ustalono na podstawie danych z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz szacunków rzeczoznawców terenowych GUS.

Wstępnie szacuje się, że plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosą 44,8 dt/ha, tj. o 0,8 dt/ha (o 2%) mniej od plonów z roku ubiegłego.

Plony zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 47,5 dt/ha, tj. o 1,3 dt/ha (o 3%) mniej od plonów z roku ubiegłego.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie oceniono na 35,2 dt/ha, tj. o 1,2 dt/ha (o 3%) więcej od plonów ubiegłorocznych.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 25,6 mln t, tj. o 0,9 mln t (o 4%) mniej w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych.

Zbiory zbóż ozimych wstępnie wyszacowano na 21,2 mln t, tj. o 1,1 mln t (o 5%) mniej od zbiorów z roku ubiegłego.

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 4,4 mln t, tj. o 0,1 mln t (o 3%) więcej od zbiorów z roku ubiegłego.

Zbiory zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 21,2 mln t, tj. o 5% mniej niż w roku ubiegłym

Zbiory zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wstępnie wyszacowano na 4,4 mln t, tj. o 3% więcej niż w roku ubiegłym

Tabl. 2. Plony zbóż, rzepaku i rzepiku ogółem w latach 2010-2024

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^{a)}	2023 =100
	w decytonach z 1 ha								
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	35,1	36,7	35,2	44,8	42,6	45,9	45,6	44,8	98
pszenica ozima	45,7	47,6	46,4	54,2	51,8	54,4	54,8	52,5	96
pszenica jara	34,3	33,5	32,6	41,7	39,6	42,4	40,4	41,2	102
żyto	26,9	27,8	27,2	35,1	33,1	36,0	35,5	36,5	103
jęczmień ozimy	40,7	41,3	43,0	51,1	47,7	49,6	50,7	47,4	93
jęczmień jary	33,0	33,0	32,1	40,0	37,8	39,5	37,9	38,8	102
owies	26,4	26,5	24,9	33,2	31,4	32,8	30,8	32,4	105
pszenżyto ozime	35,2	36,3	35,9	45,0	43,1	45,5	45,4	44,8	99
pszenżyto jare	28,4	28,4	27,5	36,4	33,7	35,6	33,1	35,2	106
mieszanki zbożowe ozime	30,9	30,9	30,6	38,1	36,6	37,5	37,3	37,8	101
mieszanki zbożowe jare	30,5	27,2	26,2	34,5	33,7	33,8	31,5	32,8	104
rzepak i rzepik ogółem	23,6	28,5	27,1	31,9	32,1	33,8	33,9	33,0	97

a) Wstępny szacunek plonów w 2024 r.

Tabl. 3. Zbiory zbóż, rzepaku i rzepiku ogółem w latach 2010-2024

Wyszczególnienie	2010	2015	2019	2020	2021	2022	2023	2024 ^{a)}	2023 =100
	w milionach ton								
zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi	25,1	24,7	25,1	28,6	27,0	26,9	26,5	25,6	96
pszenica ozima	8,5	9,9	9,5	12,0	11,3	12,6	12,5	11,6	93
pszenica jara	0,9	1,1	1,5	0,6	0,9	0,9	0,7	0,7	105
żyto	2,9	2,0	2,5	3,0	2,5	2,4	2,6	2,5	98
jęczmień ozimy	1,0	1,0	1,0	1,4	1,4	1,5	1,8	1,9	108
jęczmień jary	2,4	2,0	2,4	1,6	1,6	1,3	1,1	1,1	95
owies	1,5	1,2	1,2	1,7	1,7	1,5	1,5	1,7	111
pszenżyto ozime	4,2	4,7	4,1	5,9	5,2	5,3	5,2	4,9	95
pszenżyto jare	0,4	0,6	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	104
mieszanki zbożowe ozime	0,3	0,3	0,2	0,4	0,4	0,2	0,2	0,2	96
mieszanki zbożowe jare	3,0	1,9	2,3	1,7	1,9	1,0	0,7	0,7	96
rzepak i rzepik ogółem	2,2	2,7	2,4	3,1	3,2	3,6	3,7	3,4	91

a) Wstępny szacunek zbiorów w 2024 r.

Rzepak i rzepik

Rozpoczęte w drugiej dekadzie sierpnia 2023 r. siewy rzepaku ozimego zakończono w drugiej dekadzie września. Przebieg warunków pogodowych w okresie jesieni sprzyjał kietkowaniu ziarna i wschodom roślin rzepaku. Przed okresem zimowego spoczynku rośliny na plantacjach, nawet późno zasianych, bardzo dobrze wyrosły i rozkrzewiły się. Sprawiała to długa i ciepła jesień. W czasie zimy 2023/2024 warunki atmosferyczne nie spowodowały większych strat w zasiewach rzepaku. Łącznie na obszarze całego kraju do zaorania zakwalifikowano ok. 0,4% (w 2023 r. – ok. 0,1%) powierzchni zasianej jesienią, a stan plantacji rzepaku ozimego który pozostawiono pod tegoroczne zbiory oceniano podobnie jak w roku ubiegłym. Rozpoczęte rejonami w połowie kwietnia kwitnienie rzepaku przebiegało w niezbyt sprzyjających warunkach atmosferycznych. Kwietniowe i majowe przymrozki, a także notowany w drugiej połowie kwietnia i w maju niedobór opadów niekorzystnie wpłynęły na rośliny. Na niektórych plantacjach, głównie w południowo zachodniej części kraju obserwowano uszkodzenia przymrozkowe. Wzrost temperatury powietrza i opady deszczu w trzeciej dekadzie maja i w czerwcu poprawiły stan plantacji. Stan plantacji rzepaku i rzepiku w końcowym okresie wegetacji jest bardzo zróżnicowany regionalnie, a nawet lokalnie.

Szacuje się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w bieżącym roku zmniejszyła się w porównaniu do roku ubiegłego o ok. 6% i wynosi ok. 1,0 mln ha. Zbiory rzepaku i rzepiku wstępnie oszacowano na 3,4 mln t, tj. o ok. 9% mniej od ubiegłorocznych.

Zbiory rzepaku i rzepiku wstępnie oszacowano na 3,4 mln t, tj. o ok. 9% mniej od ubiegłorocznych

Ziemniaki

Sadzenie ziemniaków przeznaczonych na wczesny zbiór rozpoczęto rejonami w marcu, natomiast większość plantacji zasadzono w drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia. Chłodna pogoda z przymrozkami w kwietniu i maju spowodowała, że wschody roślin przebiegały wolno i nierównomiernie. Niedobór opadów deszczu w maju, a także nierównomierny ich rozkład ograniczał potencjał plonotwórczy ziemniaków.

Poprawa warunków pogodowych od połowy maja, a przede wszystkim w czerwcu, spowodowała, że ziemniaki na plantacjach przyspieszyły wzrost. Przebieg pogody w lipcu sprzyjał wzrostowi roślin ziemniaka i gromadzeniu plonu. Występujące w wielu rejonach kraju z dużą częstotliwością opady deszczu, często o charakterze burzowym, powodowały, że na niektórych plantacjach obserwowano nadmiar wilgoci w glebie. Częste opady spowodowały pojawienie się na polach już w czerwcu zarazy ziemniaka – groźnej choroby gatunku. Stan plantacji jest jednak zróżnicowany regionalnie.

Szacuje się, że w bieżącym roku powierzchnia uprawy ziemniaków zwiększyła się w porównaniu do roku ubiegłego i wynosi ok. 0,2 mln ha. Odmiany późniejsze nie skumulowały jeszcze plonu i jego wysokość będzie ostatecznie zależała od warunków atmosferycznych w dalszym okresie wegetacji.

Buraki cukrowe

Wstępnie szacuje się, że powierzchnia uprawy buraków cukrowych wyniesie ok 0,3 mln ha i będzie większa od ubiegłorocznej. Siewy buraków cukrowych w południowo zachodniej części kraju z uwagi na sprzyjające warunki pogodowe rozpoczęto i zakończono w marcu, natomiast w pozostałej części kraju powszechnie prowadzono w kwietniu. Na plantacjach, na których nasiona buraków cukrowych wysiano wcześniej wschody pojawiły się szybko i były na ogół wyrównane. Deficyt opadów deszczu w pierwszej połowie maja spowalniał tempo wzrostu i rozwoju roślin. Warunki pogodowe od drugiej połowy maja i w czerwcu były korzystne dla wzrostu buraka cukrowego. Obsada roślin na większości plantacji jest bardzo dobra i wynosi ok. 95 tys. sztuk na hektar. W pierwszej połowie lipca stan plantacji buraków cukrowych był dobry, a dynamiczna wegetacja rokuje na uzyskanie wysokich plonów. Wysokość plonów buraków cukrowych będzie jednak zależała od dalszego przebiegu wegetacji.

Siano łąkowe

Stan trwałych użytków zielonych po zimie był dobry. Wiosenna wegetacja roślin, rozpoczęła się na trwałych użytkach zielonych w drugiej połowie lutego i przebiegała bez zakłóceń. Do zbioru pierwszego pokosu siana łąkowego przystąpiono miejscami w pierwszej dekadzie maja. Bezdeszczowa na ogół pogoda w maju pozwoliła na sprawne przeprowadzenie pierwszego pokosu siana łąkowego. W wielu rejonach kraju sianokosy przeprowadzono wcześniej, co przełożyło się na dobrą jakość szybko dosychającego siana. Ocenia się, że siano pierwszego pokosu było dobrej jakości – zebrane w korzystnych warunkach pogodowych, ale i wysokiej wartości pokarmowej – rośliny nie przestarzałe zebrane we właściwej fazie wzrostu.

Plony pierwszego pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na około 27,9 dt/ha, natomiast zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniosły około 6,4 mln t.

Warzywa gruntowe

Przebieg warunków pogodowych na początku okresu wegetacyjnego w 2024 r. nie był sprzyjający dla upraw warzyw gruntowych. Nadmierna wilgotność gleby na początku roku skutkowałą opóźnieniem prac polowych zwłaszcza w północno-wschodniej i południowo-wschodniej części Polski. Dzięki utrzymującej się znacznej wilgotności podłoża, wschody warzyw posianych pod koniec marca i na początku kwietnia były wyrównane, jednak niedobór opadów deszczu w wielu rejonach kraju, notowany w drugiej połowie kwietnia, wpłynął na spowolnienie wzrostu i rozwoju roślin. W wyniku przymrozków występujących pod koniec kwietnia i na

Zbiory z łąk trwałych pierwszego pokosu (w przeliczeniu na siano) wyniosły ok. 6,4 mln t, tj. więcej o ok. 1% od ubiegłorocznych

Produkcję warzyw gruntowych szacuje się obecnie na ok. 3,8 mln t, tj. na poziomie o 2% wyższym w porównaniu do roku ubiegłego

początku maja, doszło do powstania strat mrozowych, przede wszystkim na plantacjach nieokrywanych. W kolejnych tygodniach maja, na osłabienie kondycji warzyw (głównie w uprawach nienawadnianych), wpłynął pogłębiający się deficyt opadów deszczu. Pod koniec tego miesiąca, w niektórych rejonach kraju odnotowano gradobicia, które powodowały zniszczenia roślin. Występujące w czerwcu wysokie temperatury powietrza doprowadziły do przesuszenia gleby utrudniając wzrost roślin, zwłaszcza wysadzonych do gruntu z rozsady. Opady deszczu w lipcu na przeważającym obszarze kraju przyczyniły się do poprawy bilansu wodnego, jednak na cięższych glebach, w warunkach ciepłej i słonecznej pogody, prowadziły do powstawania skorupy glebowej, która utrudnia wnikanie wody deszczowej do podłoża. Dotychczasowy przebieg warunków pogodowych sprzyjał rozwojowi chorób grzybowych oraz szkodników roślin, w tym mięczaków. Sprzyjające warunki pogodowe w lipcu wpłynęły na przyspieszenie rozwoju roślin i dojrzewanie warzyw.

Ocenia się, że tegoroczne zbiory kapusty wyniosą ok. 593 tys. t., lecz decydujący wpływ na ostateczną wielkość będzie miało plonowanie odmian późnych. Produkcja kalafiorów jest szacowana na 111 tys. t. Zbiory cebuli w bieżącym roku, z powodu wzrostu powierzchni jej uprawy, mogą przekroczyć 695 tys. t. Produkcję marchwi oceniono na 572 tys. t., pietruszki korzeniowej na ok. 150 tys. t, a zbiory buraków ćwikłowych na ok. 249 tys. t. Wzrost powierzchni uprawy przyczynił się do zwiększenia produkcji pomidorów do niemal 210 tys. t. Zbiory ogórków w bieżącym roku oceniono na niespełna 118 tys. t, selerów korzeniowych na ok. 101 tys. t, zaś zbiory kukurydzy cukrowej zwiększą się do 160 tys. t. Łączna produkcja dyni, kabaczka i cukinii jest obecnie szacowana na 423 tys. t, natomiast zbiory pozostałych gatunków warzyw wyniosą ok. 519 tys. t.

Owoce

Tegoroczna zima nie spowodowała istotnych uszkodzeń mrozowych drzew owocowych w sadach. Z uwagi na wysokie temperatury powietrza na początku roku drzewa owocowe weszły w okres wegetacji od 2 do 3 tygodni wcześniej w porównaniu ze średnią wieloletnią. W konsekwencji rośliny sadownicze wyjątkowo wcześniej rozpoczęły kwitnienie, przez co obloty zapyłaczy były mniej intensywne niż w latach ubiegłych. Korzystne warunki termiczne uległy istotnemu pogorszeniu w drugiej dekadzie kwietnia. Z powodu fali przymrozków, które w tym czasie nawiedziły wiele regionów kraju, na licznych plantacjach odnotowano uszkodzenia mrozowe pąków kwiatowych oraz zawiązanych już owoców. Do uszkodzeń roślin sadowniczych oraz owoców doszło również w drugiej połowie maja w wyniku intensywnych opadów gradu, którym towarzyszyły silne i porywiste wiatry. Przebieg warunków pogodowych w kolejnych miesiącach okresu wegetacyjnego charakteryzował się znacznym zróżnicowaniem. Opady deszczu w drugiej połowie maja, w czerwcu oraz w lipcu w wielu rejonach kraju sprzyjały rozwojowi chorób grzybowych i pleśnieniu owoców. W tym samym czasie występujący rejonami brak dostatecznej ilości opadów doprowadził do drobnienia owoców i spadku jakości plonu handlowego. W bieżącym roku obserwuje się nasilenie presji ze strony szkodników roślin oraz chorób grzybowych, a z powodu dużego zróżnicowania zjawisk pogodowych na terenie kraju notuje się występowanie znacznej rozpiętości wielkości plonowania w uprawach sadowniczych. Na podstawie dotychczasowych obserwacji przewiduje się spadek zbiorów większości owoców odmian wczesnych, natomiast wielkość produkcji odmian późnych będzie zależała od dalszego przebiegu warunków pogodowych.

Tegoroczne łączne zbiory owoców z drzew szacuje się obecnie na ok. 3,6 mln t, czyli o ok. 17% mniej w porównaniu z rokiem poprzednim. Produkcję jabłek oceniono na ok. 3,2 mln t, czyli o 17% mniej niż w 2023 r. Wielkość zbiorów gruszek w sadach będzie o ok. 6% mniejsza niż przed rokiem i wyniesie 74,2 tys. t. Z powodu niekorzystnych warunków pogodowych produkcja śliwek może obniżyć się o 17% do 106,2 tys. t, zbiory wiśni spadną niemal o 25% do ok. 127,0 tys. t, a czereśni o ok. 24% do 52,1 tys. t. Przewiduje się, że łączne zbiory brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich będą niższe niż w ubiegłym roku o 27% i wyniosą 14,4 tys. t. Zbiory z pozostałych drzew owocowych (obejmujących m. in: dereń, jarząb, nieszpułkę zwyczajną i pigwę) wyniosą ok. 2,3 tys. t i będą o ok. 20% niższe niż w 2023 r.

Zbiory owoców z drzew w sadach są obecnie oceniane na ok. 3,6 mln t, tj. o ok. 17% mniej od produkcji z roku poprzedniego

Produkcję owoców z krzewów owocowych w sadach i plantacji jagodowych oceniono wstępnie na 501 tys. t, tj. o ok. 11% mniej niż w roku poprzednim. Okres zimy większość plantacji krzewów owocowych w kraju przetrwała w dobrej kondycji, bez istotnych strat mrozowych. Wysokie temperatury powietrza na początku okresu wegetacyjnego doprowadziły do przyspieszenia rozwoju fizjologicznego roślin. Z powodu przymrozków w kwietniu doszło do licznych uszkodzeń kwiatów oraz zawiązków owoców. Mała była również intensywność oblotów zapylaczy. Czynnikiem wpływającym na ograniczenie plonowania w bieżącym roku był utrzymujący się deficyt opadów w wielu regionach kraju. Korzystne warunki pogodowe w czerwcu i lipcu, nie wpłynęły istotnie na poprawę kondycji gatunków znajdujących się w pełni owocowania, lecz sprzyjały rozwojowi chorób grzybowych. W 2024 r. utrzymała się spadkowa tendencja powierzchni upraw truskawek, a produkcja tych owoców zmniejszyła się o ok. 12% i wyniosła ok. 159,0 tys. t. Ograniczenie powierzchni jest spowodowane przede wszystkim malejącym popytem na truskawki, zgłaszanym przez zakłady przetwórcze. Dodatkowo w bieżącym roku odnotowano pogorszenie jakości zbieranych owoców, a okres podaży uległ znacznemu skróceniu. Z powodu niskich cen skupu owoców, w 2024 r. producenci ograniczali zabiegi agrotechniczne na plantacjach malin, co wpłynęło na spadek kondycji roślin. W konsekwencji zbiory owoców tego gatunku będą o ok. 14% niższe niż w roku ubiegłym i wyniosą ok. 83,0 tys. t. Produkcję porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych łącznie) oszacowano na 108,9 tys. t, tj. o ok. 16% mniej niż w roku poprzednim. Zbiory porzeczek czarnych będą niższe o 18% i wyniosą ok. 75,0 tys. t, przy czym w bieżącym okresie wegetacji obserwuje się znaczne zróżnicowanie poziomu strat i wielkości plonowania. Wchodzące w okres pełni owocowania plantacje przyczynią się do wzrostu produkcji borówki wysokiej do 62,8 tys. t (tj. o ok. 1% więcej niż w 2023 r.). Zbiory aronii zmniejszą się w porównaniu z poprzednim rokiem o ponad 12% i wyniosą 47,0 tys. t, a produkcja agrestu obniży się o 13% do 7,2 tys. t. Wielkość produkcji pozostałych owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w sadach została oszacowana na 33,0 tys. t, tj. o 10% mniej niż w 2023 r. Spadek zbiorów zanotowano zwłaszcza w przypadku jagody kamczackiej dominującej w tej grupie owoców, a także orzechów laskowych.

Prognozowanie powierzchni upraw rolnych i ogrodnich z wykorzystaniem teledetekcji satelitarnej

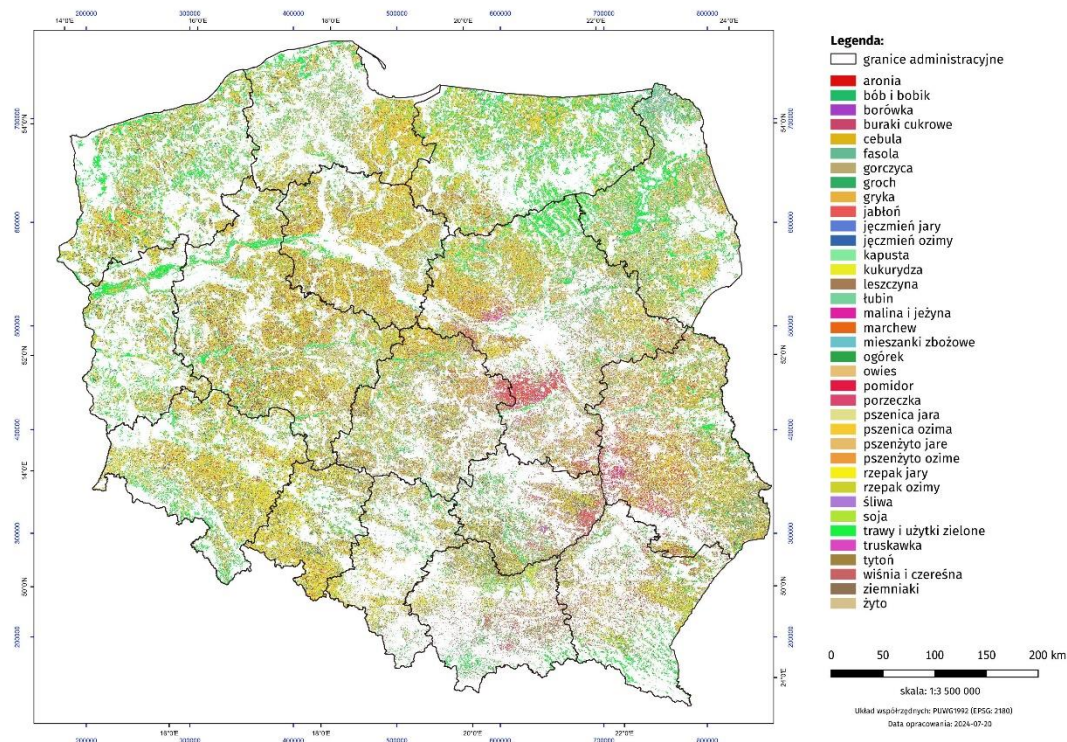
W zakresie prac nad szacunkami upraw rolnych i ogrodnich od wielu lat prowadzone są działania mające na celu wykorzystanie zobrazowań satelitarnych do prognozowania powierzchni upraw rolnych i ogrodnich. Nowy system pozyskiwania danych z zakresu upraw rolnych w połączeniu z możliwością szerszego wykorzystania danych o uprawach z Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) stanowi podstawę nowej metodologii badań rolniczych.

Szacunek upraw rolnych i ogrodnich został wykonany z wykorzystaniem metod teledetekcji satelitarnej. Podstawę jego opracowania stanowiły obrazy radarowe Sentinel-1A o rozdzielczości 13,9x13,9m oraz Sentinel-2 o rozdzielczości 10x10m. Rejestracja danych satelitarnych obejmowała okres od 15.10.2023 do 15.07.2024. W związku z awarią jednego satelity Sentinel-1 dane radarowe były dostępne co 12 dni (wcześniej co 6 dni). Zakres rozpoznawanych upraw obejmował 37 gatunków. Łącznie wykorzystano 540 radarowych scen satelitarnych SLC (Single Look Complex) o szerokości pasa 250 km (4 TB danych) oraz danych optycznych Sentinel-2 (306 scen satelitarnych, 0,5 TB danych). Szacunek został opracowany na podstawie segmentacji i klasyfikacji obiektowej macierzy koherencji T2 oraz parametrów dekompozycji polarymetrycznej H/α z wykorzystaniem algorytmów uczenia maszynowego (Random Forest). Do uczenia systemu i walidacji wyników klasyfikacji wykorzystano dane z wektorowej bazy wniosków o przyznanie płatności pozyskanej przez Departament Rolnictwa i Środowiska GUS z ARiMR. W celu zwiększenia precyzji mapowania powierzchni upraw zastosowano maskę działek rolnych. Uzyskano dokładność ogólną klasyfikacji na poziomie 63%. W roku 2024 dokładność klasyfikacji jest niższa niż w roku poprzednim. Wynika to z faktu, że do analizy pozyskano informacje o działkach rolnych stanowiących jedynie 55% całego zbioru, podczas gdy w

Zbiory owoców z krzewów owocowych w sadach oraz plantacji jagodowych oceniono wstępnie na 501 tys. t, tj. o ok. 11% mniej niż w roku poprzednim

poprzednim roku było to około 90%. Opracowanie odpowiednio liczby próbek do użycia systemu uwzględnia również działki o niewielkich powierzchniach, co ma wpływ na końcową dokładność klasyfikacji.

Mapa 1. Szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych

Do opracowania szacunków upraw rolnych i ogrodniczych w Polsce wykorzystano średniorozdzielcze zobrazenia satelitarne z satelit typu Sentinel. Ograniczenia, wynikające z rozdzielczości przestrzennej, powodują trudności w dokładnej identyfikacji małych działek (najczęściej poniżej 10 arów), co negatywnie wpływa na jakość wyników. Problem dotyczy działek rolnych znajdujących się głównie w południowo-wschodniej części Polski. Dokładniejsze szacunki upraw będzie można osiągnąć dzięki zastosowaniu dłuższej serii czasowej zobrazeń w danym okresie wegetacyjnym lub przy użyciu zobrazeń o większej rozdzielczości przestrzennej dla wybranych obszarów.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Opracowanie merytoryczne:
Departament Rolnictwa i Środowiska

Zastępca Dyrektora Tomasz Milewski
Tel.: 22 608 30 21

Rozpowszechnianie:
Wydział Współpracy z Mediami

Tel. komórkowy: +48 695 255 032
Tel. stacjonarne: +48 22 608 38 04, +48 22 449 41 45,
+48 22 608 30 09

e-mail: obslugaprasowa@stat.gov.pl

- www.stat.gov.pl
- [@GUS_STAT](#)
- [@GlownyUrzadStatystyczny](#)
- [gus_stat](#)
- [glownyurządstatystycznygus](#)
- [glownyurządstatystyczny](#)

Powiązane opracowania

[Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2023 roku](#)

Temat dostępny w bazach danych

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[BDL: Powierzchnia zasiewów](#)